
8

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2021.66.89>
УДК 343.98:340.69

Роман Станіславович Кірін
доктор юридичних наук, доцент,
старший науковий співробітник, судовий експерт

ORCID 0000-0003-0089-4086
E-mail: kirinrs62@gmail.com

*Дніпропетровський науково-дослідний
експертно-криміналістичний центр
Міністерства внутрішніх справ України*

СУБ'ЄКТИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Стаття присвячена визначенню суб'єктних складів судово-експертних відносин та відносин у сфері інтелектуальної власності, які прямо чи опосередковано беруть участь у регулюванні, управлінні, розробці, користуванні та удосконаленні науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності у сфері інтелектуальної власності.

Ключові слова: науково-методичне забезпечення, судово-експертна діяльність, суб'єкти, інтелектуальна власність, судовий експерт

Постановка проблеми. В Україні триває реформа не тільки судово-експертного законодавства, а й законодавства про інтелектуальну

власність (далі – ІВ). Для розв'язання правових проблем, пов'язаних із захистом та використанням об'єктів ІВ необхідно, серед іншого, підвищити рівень обізнаності інноваторів у сфері правової охорони та захисту прав ІВ [1].

Останні, в розумінні ст. 418 Цивільного кодексу України [2] (далі – ЦК України), становлять особисті немайнові права ІВ та (або) майнові права ІВ, зміст яких щодо певних об'єктів права ІВ визначається ЦК України та іншим законом. Відтак, враховуючи положення ст. ст. 420 та 433 ЦК України, а також ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права» [3], у загальному рівні об'єктів права ІВ, можна виділити родовий рівень – об'єкти авторського права (твори у галузі науки, літератури і мистецтва), які, в свою чергу, на видовому рівні диференційовані, у тому числі, – на літературні, художні та інші твори.

Практично аналогічний підхід застосований й до поділу видів судових експертиз (далі – СЕ) та експертних спеціальностей у сфері ІВ (індекс експертної спеціальності – 13). Зокрема, у переліку для науково-дослідних установ судових експертиз (далі – НДУСЕ) Міністерства юстиції України (далі – Мін'юст) [4] кількість підвидів таких експертиз складає 9, а у переліку для Експертної служби (далі – ЕС) Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС) – 11 [5].

Подібна увага і до правового режиму об'єктів ІВ і до особливостей їх СЕ свідчить про важливість науково-практичного завдання із досліджень в цій сфері. При цьому, одним з актуальних питань було й залишається питання науково-методичного забезпечення (далі – НМЗ) судово-експертної діяльності (далі – СЕД), в цілому, та експертизи у сфері ІВ, зокрема. Дійсно, дана проблема неодноразово підіймалася як на рівні СЕД, так і на рівні окремих видів експертиз чи проваджень. Серед численних доробок за цією проблемою, зверну увагу на окремі, в яких започатковано її розв'язання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Так, автори науко-практичного коментаря [6] зазначають, що функції НМЗ СЕД належать колу суб'єктів, визначених ч. 2 ст. 7 Закону України «Про судову експертизу» [7] (далі – закон про СЕ). Хоча, при цьому, очевидним є факт того, що це твердження не зовсім кореспондує припису ч. 1 ст. 8 закону про СЕ, відповідно до якого, організація НМЗ СЕД державних спеціалізованих установ (далі – ДСУ) покладається на міністерства та інші центральні органи виконавчої влади (далі – ЦОВВ), до сфери управління яких належать ДСУ, що здійснюють СЕД.

Л. М. Головченко звернула увагу, що у чинному законі про СЕ відсутні норми щодо керівника ДСУ, а тому слід встановити його права та обов'язки. Серед останніх, авторка наголошує на необхідності організувати взаємодію із суб'єктами СЕД, правоохоронними органами, судами, іншими установами та організаціями з метою НМЗ СЕД [8, с. 8-9].

Удосконалене поняття суб'єкта СЕД та їх класифікацію у кримінальному провадженні залежно від статусу, завдань їх участі в кримінальному провадженні, процесуальних функцій, експертних спеціальностей (для судових експертів), відомчої належності (для судових експертів ДСУ, що здійснюють СЕД), представила Н. М. Ткаченко [9, с. 7]. Якщо запропонована

класифікація суб'єктів СЕД є достатньо обґрунтованою, то представлена дефініція «суб'єкт СЕД», на мою думку, виглядає дискусійною.

Ця ж авторка справедливо наголошує, що важливими чинниками вдосконалення НМЗ СЕД є комплексний підхід до підготовки наукових і експертних кадрів, а також оптимізація її інформаційного забезпечення. Зокрема, доцільним є створення єдиної інформаційної бази, яка має забезпечувати безперервний процес накопичення, систематизації та надання інформації, необхідної для вирішення експертних завдань будь-якими суб'єктами СЕД [10, с. 126].

Схожої позиції дотримується й М. М. Антонова, яка вважає, що важливим чинником вдосконалення НМЗ СЕД є «комплексний підхід до підготовки наукових і експертних кадрів, а також оптимізації інформаційного забезпечення саме спеціалізовані НДУСЕ для ефективного використання у проведенні судових експертиз та науково-методичних узагальнень для вирішення питань перегляду й удосконалення або створення нового науково-методичного фонду» [11, с. 19]. Втім, подібна інтерпретація положень попередньої роботи Н. М. Ткаченко, уявляється побудованою із втратою зв'язку між метою та результатом.

Слушну пропозицію з розв'язання проблеми всебічного доступу та використання необхідних методик проведення СЕ висловили автори [12, с. 168-169], яка, на їх думку, може бути вирішена завдяки використанню засобів автоматизації процесів пошуку, заснованих на застосуванні комп'ютерних систем, а саме створенні інформаційно-довідкової бази даних та системи інформування користувачів щодо наявності відповідних інформаційних джерел та щодо місць їх збереження.

Автори іншої роботи вважають, що у НМЗ ДСУ можуть бути включені методичні матеріали, методи та засоби СЕ, програми підготовки, пропозиції з включення (виключення) певних видів СЕ із відповідних переліків, розроблені як у результаті проведення науково-дослідних робіт, так і поза її межами, у тому числі установами інших міністерств та відомств, які пройшли обов'язкову апробацію в НДУСЕ Мін'юсту, що підтверджують можливість їх використання в СЕД [13, с. 155].

Втім, цю пропозицію навряд чи можна розглядати такою, що сприяє міжвідомчому співробітництву в сфері НМЗ СЕД, адже, по-перше, згідно із ч. 3 ст. 8 чинного закону про СЕ методики проведення СЕ підлягають атестації та державній реєстрації в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України (далі – КМУ). По-друге, останній [14] визначає, що апробація методик проводиться фахівцями ДСУ, які не брали участь у їх розробленні, з метою перевірки обґрунтованості методик, а також оцінки їх ефективності та результативності для виконання експертних завдань. По-третє, результати атестації методик розглядаються науковими радами ДСУ, які діють відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність». По-четверте, у разі прийняття науковою радою рішення про рекомендацію до впровадження методики в експертну практику – вона подається для державної реєстрації. І лише остання проводиться Мін'юстом, який є держателем Реєстру методик проведення СЕ.

Не зовсім послідовним сприймається доробок А. В. Остропілля, який поставивши за мету дослідження питання НМЗ функціонування судово-експертних установ України, як одного з головних аспектів адміністративно-правового регулювання їх діяльності [15, с. 177], натомість зосередив свою увагу лише на констатації важливості розробки, атестації, реєстрації, формування та ведення реєстру методик проведення СЕ, доєднавши до цього інформаційне та кадрове забезпечення СЕД [15, с. 178-180].

Заслуговує на увагу позиція авторів [16, с. 133], які на прикладі НМЗ слідчої практики, прийшли до висновку, за яким чітке розмежування НМЗ і інших видів необхідне, перш за все, для того, щоб знати, на якій основі і з якими функціями повинна бути створена служба (орган) НМЗ, спроможна предметно сприяти підвищенню рівня і якості використання науково-технічних досягнень у розслідуванні. При цьому, на їх думку, НМЗ практики містить у собі визначення і створення оптимальних умов її виконання з повноцінним використанням досягнень науки і техніки.

На прикладі забезпечення СЕД у кримінальному провадженні, О. М. Духенюк виокремлює, у тому числі, його науково-теоретичне [17, с. 165] та методичне забезпечення, яке стосується трьох аспектів: по-перше, це формування на державному рівні єдиного підходу до порядку розробки, впровадження, використання та оптимізації методів та методик судово-експертних досліджень (макрорівень); по-друге, це уніфікація на локальному рівні окремої галузі наукового знання стандартів проведення певних вузькоспеціалізованих досліджень (мезорівень); по-третє, це визначення меж автономності експерта при виборі методів та методик під час виконання доручення на проведення експертизи у кримінальному провадженні (мікрорівень) [17, с. 168]. Проте, ймовірно ототожнення цим автором понять «методичне забезпечення» та «методологічне забезпечення», що має місце у зазначеній роботі, безумовно є помилковим.

У той же час, висновок Н. Є. Філіпенко, який вона зробила на прикладі кримінологічної діяльності, стверджуючи, що від якості НМЗ СЕД напряму залежить кількість експертних помилок, які допускаються судовими експертами, у зв'язку з чим підвищення наукового рівня, як методик проведення СЕ, так і кримінального судочинства в цілому, можливе завдяки поєднанню високого інтелектуального потенціалу академічної науки з практичним експертним досвідом [18, с. 135], заслуговує на підтримку.

Так само права й М. М. Надіжко, яка справедливо вважає НМЗ СЕД – одним із видів забезпечення СЕ, що полягає у створенні умов для запровадження досягнень науки і техніки в практику та включає розробку й удосконалення методичних матеріалів з проведення експертиз (експертних методів, методик, методичних рекомендацій, інструкцій тощо), розроблення судово-експертних чи техніко-криміналістичних засобів (технологій) та підготовку програм професійного навчання судових експертів [19, с. 21].

В той же час, О. В. Хомутенко, надавши перелік суб'єктів СЕД в Україні та проаналізувавши доцільність виконання експертної функції суб'єктами, які належать до структури «силових міністерств» [20, с. 242], вважає, що їх структурна приналежність може справляти негативний вплив на

об'єктивність судових експертиз [20, с. 247]. Це питання й досі знаходиться в розряді дискусійних, проте, як уявляється, в найменшій мірі стосується експертиз у сфері ІВ.

Нарешті, відзначу тезисні публікації, присвячені методичному забезпеченню СЕД [21] та НМЗ СЕД в системі МВС [22]. Хоча висновок останньої публікації, щодо значення НМЗ СЕД, виглядає непереконливо з точки зору його новизни [22, с. 10].

Отже, проведений огляд певної частини наукових досліджень, присвячених різним аспектам НМЗ СЕД, свідчить не тільки про важливість даної проблематики, а й про наявність значного пошукового потенціалу, що безумовно перевищує межі окремої статті.

Мета дослідження. Подальший розвиток положень про НМЗ СЕД в цілому та, зокрема, експертних проваджень у сфері ІВ, які базуються на теорії об'єктно-суб'єктного складу цього виду забезпечення СЕ.

Викладення основного матеріалу. Актуальність питання НМЗ СЕД у сфері ІВ уявляється досить високою, адже зі схваленням Концепції реформування державної системи охорони ІВ в Україні [23], плану заходів з її реалізації [24], визначенням одним з основних завдань Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (далі – Мінекономіки) забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері ІВ [25], покладенням цієї функції на департамент розвитку сфери ІВ Мінекономіки [26], а також утворенням Вищого суду з питань ІВ [27], розвиток відносин у сфері ІВ та рівень їх правової урегульованості мають вийти на нову якість, що відповідатиме вимогам євроінтеграційних зобов'язань України.

Наразі відправною точкою правового регулювання відносин НМЗ СЕД є приписи ст. 8 закону про СЕ [7], які, по-перше, об'єднані з іншим видом забезпечення СЕД, а саме – організаційно-управлінським, і, по-друге, – розподілені на 4 специфічні частини:

1) *суб'єкти організації НМЗ СЕД* – міністерства та інші центральні органи виконавчої влади (далі – ЦОВВ), до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи (далі – ДСУ), що здійснюють СЕД;

2) *суб'єкт розгляду найважливіших питань розвитку СЕ*, що мають міжвідомчий характер, – Координаційна рада з проблем СЕ;

3) *суб'єкт визначення порядку атестації та державної реєстрації* методик проведення СЕ (крім судово-медичних та судово-психіатричних) – КМУ;

4) *суб'єкт забезпечення видання міжвідомчого науково-методичного збірника «Криміналістика та судова експертиза»* – Мін'юст (засновник збірника – Київський науково-дослідний інститут судових експертиз Мін'юсту).

Крім того, особливістю визначення суб'єктного кола відносин, що є предметом розгляду у даній роботі, є те, що воно складається як із *суб'єктів СЕД, так суб'єктів права ІВ*.

В аспекті дослідження слід також звернути увагу на лексикологічне розуміння терміну «*забезпечення*» – як дії за значенням забезпечити. Останнє дієслово доконаного виду в академічному тлумачному словнику української мови розглядається, у тому числі, й як: а) постачаючи щось у достатній

кількості, задовольняти кого-, що-небудь у якихось потребах; б) створювати надійні умови для здійснення чого-небудь; гарантувати щось.

Тобто відносини «забезпечення» передбачають, окрім відповідного суб'єктного кола, наявність й певного об'єктного складу. Причому, в останньому можна виокремити не тільки дії (функції, поведінку), спрямовані на забезпечення, а і сукупність благ (науково-методичних), які покликані задовольнити, забезпечити конкретну сферу, – у нашому випадку, сферу СЕД.

Отже, серед об'єктивних ознак забезпечення слід розрізнити:

- об'єкти, які потребують забезпечення (дії, поведінка – СЕД, судова експертиза в сфері ІВ, експертне провадження);
- об'єкти, якими забезпечуються потреби відповідного рівня дій (науково-методичні блага).

Крім того, розглянуті вище окремі види суб'єктів НМЗ СЕД свідчать про доцільність їх диференціації на певні рівні, а саме:

- *загальнодержавний* (парламент, уряд, президент);
- *галузевий* (міністерства та інші ЦОБВ);
- виробничий (ДСУ, зазначені у ч. 2 ст. 7 закону про СЕ, їх структурні підрозділи);
- *територіальний* (регіональні, територіальні філії, експертні установи комунальної форми власності);
- *громадський* (громадяни, їх об'єднання, відомчі та міжвідомчі консультативно-дорадчі органи, групи у соціальних мережах);
- *саморегульований* (організації та об'єднання суб'єктів за професійною СЕД, які здійснюють професійне самоврядування);
- *безпосередній* (персональний, колективний).

Окремо слід виділити й групи суб'єктів, які також безпосередньо зацікавлені та сприяють належному НМЗ СЕД, а саме:

- судові експерти, які не є працівниками зазначених установ;
- інші фахівці (експерти) з відповідних галузей знань у порядку та на умовах, визначених законом про СЕ.

Як зазначає О. М. Олійник [28], на практиці зустрічаються непоодинокі випадки призначення проведення судових експертиз без визначення конкретного виконавця господарським товариствам, що позиціонують себе у якості приватних експертних установ, тому вказані дії не відповідають положенням закону про СЕ, що ставить під сумнів допустимість отриманого таким шляхом висновку судового експерта, оскільки до нього мали доступ сторонні особи, зокрема керівник «приватної експертної установи», правовий статус якого у здійсненні СЕД, на сьогодні не визначено.

Слід зауважити, що, по-перше, термін «доступ до висновку судового експерта сторонньої особи», у даному випадку, виглядає певною мірою надуманим. По-друге, не можна сказати, що статус керівника юридичної особи, у складі якої може здійснювати свою СЕД судовий експерт, взагалі не визначений, адже Інструкцією Мін'юсту встановлено, що керівник юридичної особи, у складі якої судовий експерт здійснює СЕД, зобов'язаний: а) забезпечити умови для здійснення СЕД; б) забезпечити оформлення супровідного листа, з яким надсилається підсумковий документ органу (особі), який (яка) призначив (ла)

експертизу (залучив (ла) експерта); в) невідкладно довести до відома судового експерта дату проведення перевірки, у разі надходження повідомлення про проведення перевірки на адресу юридичної особи [29].

Серед відомих приватних експертних установ – суб'єктів СЕД, можна відмітити:

- товариство з обмеженою відповідальністю «Київська незалежна судово-експертна установа»;
- товариство з обмеженою відповідальністю «Незалежний інститут судових експертиз»;
- приватна установа «Науково-дослідний Інститут судових експертиз та права» та інші.

Так само необхідно розрізняти й суб'єктивні ознаки забезпечення:

- суб'єкти, які потребують забезпечення (ДСУ, судові експерти);
- суб'єкти, які забезпечують потреби (міністерства та інші ЦОВВ, ДСУ, дорадчі органи, судові експерти).

Тож у суб'єктивних ознаках забезпечення можна виділити:

- суб'єкти, які потребують забезпечення;
- суб'єкти, які забезпечують потреби.

Втім, це не виключає варіанту, коли суб'єкт, який потребує забезпечення, частково задовольняє цю потребу самостійно (наявність у ДСУ або судового експерта власних, зареєстрованих елементів НМЗ), тобто є одночасно й суб'єктом забезпечення.

При такому підході стає зручніше аналізувати не тільки зміст повноважень (дій), якими наділені відповідні суб'єкти у сфері НМЗ СЕД, а й виявляти стан й проблеми у їх реалізації, а також розробляти адекватні шляхи вдосконалення. Наприклад, з позицій функціональної участі у відносинах НМЗ СЕД, можна виділити такі групи (види) суб'єктів:

- 1) суб'єкти регулювання відносин;
- 2) суб'єкти управління (організація й контроль за розробкою, відповідальні за розробку, за забезпечення користування);
- 3) суб'єкти розробки (розробники, творці);
- 4) суб'єкти користування;
- 5) суб'єкти удосконалення НМЗ (активні користувачі, пасивні аналітики).

До суб'єктів галузевого рівня НМЗ СЕД, виходячи з положень ч. 1 ст. 8 закону про СЕ, слід віднести: Мін'юст; МВС; Міністерство оборони України; Службу безпеки України; Державну прикордонну службу України.

Наприклад, Мін'юст, відповідно до покладених на нього завдань у сфері НМЗ [30]: а) узагальнює практику застосування законодавства та надає методичні рекомендації з питань, що належать до його компетенції; б) забезпечує організацію роботи Центральної експертно-кваліфікаційної комісії при Мін'юсті і Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Мін'юсті; в) спрямовує і контролює діяльність НДУСЕ, які належать до сфери управління Мін'юсту, здійснює нормативно-методичне забезпечення їх діяльності. В той же час, забезпечує організацію НМЗ СЕД та організаційно-управлінські засади діяльності НДУСЕ Мін'юсту, згідно із внесеними змінами [31], його очільник – Міністр.

МВС відповідно до покладених на нього завдань, серед іншого:

- організовує в межах повноважень, передбачених законом, НМЗ СЕД;
- забезпечує ведення обліку технічної документації та іншої інформації, необхідної для створення і оновлення методичної та нормативної бази судової експертизи [32].

У той же час, ці функції делеговані утвореній в системі МВС ЕС, яка складається з Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС (далі – ДНДЕКЦ) та територіальних підрозділів – науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів (далі – НДЕКЦ) [33]. Зокрема, ЕС МВС відповідно до покладених на неї завдань здійснює НМЗ СЕД, у тому числі розробляє методики проведення судових експертиз, стандарти, технічні регламенти, державні класифікатори, методичні рекомендації, довідкові посібники, програмні продукти.

Для виконання покладених на неї завдань ЕС МВС, у межах компетенції, має право отримувати від підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності безоплатно інформацію, необхідну для проведення судових експертиз, а також за їх згодою натурні зразки або каталоги продукції, технічну документацію та іншу інформацію, необхідну для створення й оновлення методичної та нормативної бази судової експертизи та проведення судових експертиз. Ще однією спеціальною нормою в сфері НМЗ науково-методичне керівництво діяльністю ЕС МВС покладається на ДНДЕКЦ.

Як зазначено вище, суб'єктом розгляду найважливіших питань розвитку судової експертизи, що мають міжвідомчий характер, є *Координаційна рада з проблем судової експертизи при Мін'юсті*, яка діє відповідно до Положення про неї, затвердженого КМУ [34], та є постійно діючим, консультативно-дорадчим органом, що має серед повноважень розроблення рекомендацій з питань:

- методичного забезпечення суб'єктів СЕД;
- удосконалення форм навчально-методичної роботи з посадовими особами, що призначають судову експертизу;
- проведення міжвідомчих науково-методичних конференцій, семінарів, нарад тощо. Окрім зазначеної міжвідомчої ради, у міністерствах та інших ЦОВВ, до сфери управління яких належать ДСУ, що здійснюють СЕД, також створені подібні допоміжні органи.

Консультативно-дорадчим органом є й *Науково-консультативна та методична рада з проблем судової експертизи*, що створена Мін'юстом і основними завданнями якої, у тому числі, є:

- удосконалення НМЗ СЕД;
- внесення пропозицій судово-експертним установам з удосконалення НМЗ СЕД. Головою президії є керівник структурного підрозділу Мін'юсту, на який покладено виконання завдань щодо НМЗ СЕД [35].

Для розгляду наукових рекомендацій та проведення фахових консультацій з основних питань діяльності у МВС, відповідно до положення [32], можуть утворюватися інші постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи. Однак, якщо наказ МВС України від 15.06.2012 № 540 «Про утворення Консультативно-експертної ради при МВС України» втратив

чинність згідно з наказом МВС України від 26.04.2019 № 333, то в структурі ЕС МВС України вирішенню завдань забезпечення належної якості наукових досліджень та нарощування її наукового потенціалу сприяє діяльність *наукової ради НДЕКЦ МВС України* (до 2013 р. – координаційно-методична рада) – колегіального дорадчого органу управління науковою, науково-технічною, експертною і нормотворчою діяльністю, функціонування якого здійснюється згідно з Положенням про наукову раду НДЕКЦ МВС, затвердженого наказом МВС України від 23.09.2013 № 914 [36].

Тимчасовим консультативно-дорадчим органом КМУ також є *Рада з питань ІВ*, серед основних завдань якої, відмічу підготовку пропозицій та рекомендацій щодо державного стимулювання винахідницької діяльності, комерціалізації результатів інтелектуальної, творчої діяльності, трансферу технологій, а також організації науково-дослідних робіт з питань удосконалення правової охорони ІВ, економічного, інформаційного та ресурсного забезпечення сфери ІВ [37].

Територіальний рівень суб'єктів НМЗ СЕД у сфері ІВ можна дослідити на прикладі одного з територіальних підрозділів ЕС МВС. Так, згідно із наказом МВС від 31.01.2017 № 77 «Про затвердження положень про Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр та територіальні науково-дослідні експертно-криміналістичні центри МВС» (у редакції наказу МВС від 11.06.2019 № 477), у Положенні про Дніпропетровський НДЕКЦ МВС України [38] встановлено, що НДЕКЦ відповідно до покладених на нього завдань здійснює НМЗ своєї СЕД. Крім того, НДЕКЦ для виконання покладених на нього завдань має право, серед іншого, взаємодіяти з підприємствами, установами, організаціями, закладами вищої освіти, іншими юридичними та фізичними особами з метою спільного проведення науково-практичних та інших заходів, розроблення науково-методичних, інформаційних та інших матеріалів у галузі судової експертизи і криміналістики, обміну науковою інформацією і друкованими виданнями, проведення стажування працівників.

Директор НДЕКЦ у межах наданих йому повноважень, у тому числі:

1) контролює і забезпечує виконання в НДЕКЦ Конституції та законів України, актів і доручень Президент України, актів КМУ, наказів і доручень керівництва МВС та ЕС МВС, власних наказів і доручень;

2) звітує перед керівництвом МВС, державним секретарем МВС, керівником ЕС МВС про виконання покладених на НДЕКЦ завдань.

Отже, повноваження щодо НМЗ СЕД, на прикладі ЕС МВС, розподілені наступним чином:

1) *організація* – МВС;

2) *загальне керівництво, здійснення* – ЕС МВС;

3) *здійснення* – територіальні НДЕКЦ;

4) *локальний контроль, забезпечення, звітування* – директори НДЕКЦ [39].

Загальний рівень суб'єктів права ІВ, причетних до формування НМЗ СЕД у сфері ІВ, наразі пов'язаний із поняттям «державна система правової охорони ІВ», яка охоплює [40]:

- ЦОБВ, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері ІВ (Мінекономіки);
- *Національний орган інтелектуальної власності* (далі – НОІВ);
- сукупність наукових, освітніх, інформаційних та інших відповідної спеціалізації державних підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки.

Постановою уряду визначено, що функції НОІВ виконує державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (далі – Укрпатент) [41], в якому для розгляду науково-методичних і науково-практичних рекомендацій та пропозицій щодо можливих та наявних проблем діяльності Укрпатента може утворюватися науково-технічна рада, до складу якої входять працівники Укрпатента, а також можуть бути включені представники Мінекономіки, вчені та кваліфіковані фахівці у сфері ІВ. При цьому зверну увагу на той факт, що Укрпатент є державним комерційним підприємством [42].

Важливу роль у НМЗ СЕД в сфері ІВ відіграють *суб'єкти науково-дослідної діяльності* такі як:

- Науково-дослідний центр судової експертизи з питань ІВ Міністерства юстиції України [43] – здійснює наукові дослідження та проводить експертизи і експертні дослідження у сфері ІВ;

- Науково-дослідний інститут ІВ Національної академії правових наук України [44] – працює у сфері розробки та удосконалення законодавства з ІВ, здійснює прикладну та дослідницьку діяльність в галузі, ініціює та підтримує освітні та просвітницькі проекти для популяризації права ІВ в Україні тощо.

Не менш помітну роль у вирішенні проблем вдосконалення НМЗ СЕД у сфері ІВ, створення її сучасної моделі відповідно до аналогічних європейських та світових стандартів, відіграють *громадські суб'єкти СЕД*, серед яких слід відзначити такі:

- недержавна некомерційна професійна організація «Національна асоціація адвокатів України»;

- громадська організація «Всеукраїнська громадська організація «Союз експертів України» (неприбуткова організація);

- громадська організація «Всеукраїнська незалежна науково-дослідна експертна спілка» (самоврядна професійна громадська організація) та інші.

Нарешті не можна обійти увагою й правові позиції та рішення *органів судової влади*. В очікуванні початку роботи Вищого суду з питань ІВ, значні можливості у покращенні НМЗ СЕД відкривають постанови пленумів Верховного суду України (про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав) та Вищого господарського суду України (про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав ІВ; про деякі питання практики призначення судових експертів у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права ІВ; про деякі питання практики призначення судової експертизи).

Висновки. Таким чином, проведене, на основі аналізу наукових доробків та приписів вітчизняного законодавства, дослідження дало можливість визначити суб'єктні склади судово-експертних відносин та відносин у сфері інтелектуальної власності, які прямо чи опосередковано беруть участь у

регулюванні, управлінні, розробці, користуванні та удосконаленні науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності у сфері інтелектуальної власності.

Встановлено, що на законодавчому рівні виокремлені:

– суб'єкти організаційних відносин відомчого науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності;

– суб'єкти координаційних та видавничих відносин міжвідомчого розвитку судової експертизи;

– суб'єкти відносин атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз.

Обґрунтовано доцільність та запропоновано диференціацію суб'єктів науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності у сфері інтелектуальної власності на такі інтеграційні рівні:

– загальнодержавний (регулятивний, управлінський, судовий);

– галузевий;

– виробничий (державний, приватний);

– територіальний;

– громадський (постійний, тимчасовий);

– саморегульвний;

– безпосередній (персональний, колективний, працівник, керівник);

– функціональний (організаційний, керівний, контролюючий, забезпечувальний, виконавчий, звітуючий).

Запропоновано доповнити проєкт закону про судово-експертну діяльність положенням, відповідно до якого НМЗ СЕД полягає у плануванні, організації проведення, прийманні, апробації, впровадженні, систематизації та обліку результатів наукових робіт в експертній практиці в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Перелік посилань

1. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 526-р. *Офіційний вісник України*. 2019. № 57, С. 139.

2. Цивільний кодекс України: від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 06.03.2021)

3. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII (в редакції закону № 2627-III від 11.07.2001). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (дата звернення 06.03.2021)

References

1. On approval of the Strategy for the development of innovation for the period up to 2030: order of the Cabinet of Ministers of Ukraine as of July 10, 2019 No. 526-p. *The Official Bulletin of Ukraine*. 2019. No. 57. P. 139. (in Ukrainian).

2. Civil Code of Ukraine as of January 16, 2003 No. 435-IV. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (access date 06.03.2021). (in Ukrainian).

3. On Copyright and Related Rights: Law of Ukraine as of December 23, 1993 No. 3792-XII (as amended by Law № 2627-III as of July 11, 2001). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (access date 06.03.2021). (in Ukrainian).

4. Про затвердження Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та ате-стацію судових експертів: наказ Міністерства юстиції України від 03.03.2015 № 301/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15#Text> (дата звернення 06.03.2021)
4. On approval of the Regulation on the Central Expert Qualification Commission at the Ministry of Justice of Ukraine and certification of forensic experts: order of the Ministry of Justice of Ukraine dated 03.03.2015 No. 301/5. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15#Text> (access date 06.03.2021). (in Ukrainian).
5. Про затвердження Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію МВС та порядок проведення атестації судових експертів Експертної служби МВС: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.09.2020 № 675. *Офіційний вісник України*. 2021. № 5. С. 158.
5. On approval of the Regulations on the Expert Qualification Commission of the Ministry of Internal Affairs and the procedure for attestation of forensic experts of the Expert Service of the Ministry of Internal Affairs: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine of September 21, 2020 No. 675. *The Official Bulletin of Ukraine*. 2021. No. 5. P. 158. (in Ukrainian).
6. Серай М. Я., Форіс Ю. Б. Науково-практичний коментар до Закону України «Про судову експертизу». *Експертизи у судовій практиці*: наук.-практ. посіб. / КНДІСЕ, Акад. адвокатури; за заг. ред. В. Г. Гончаренка. Київ, 2010. С. 3-60.
6. Sehai, M. Ya., Foris, Yu. B. (2010) Scientific and practical commentary to the Law of Ukraine "On Forensic Examination". *Expertise in forensic practice*: scientific and practical manual. Kyiv. P. 3-60. (in Ukrainian).
7. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення 06.03.2021)
7. On Forensic Examination: Law of Ukraine as of February 25, 1994 No. 4038-XII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (access date 06.03.2021). (in Ukrainian).
8. Головченко Л. М. Про необхідність вдосконалення законодавства про судово-експертну діяльність в Україні. *Криміналістика і судебна експертиза*. 2013. Вип. 58 (1). С. 5-12.
8. Holovchenko, L. M. (2013). On the need to improve legislation on forensic expert activity in Ukraine. *Criminalistics and Forensics*. Issue. 58 (1). P. 5-12. (in Ukrainian).
9. Ткаченко Н. М. Актуальні питання науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності в Україні. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2012. Вип. 12. С. 120-126.
9. Tkachenko, N. M. (2012). Current issues of scientific and methodological support of forensic activity in Ukraine. *Theory and practice of forensic science and criminology*. Issue. 12. P. 120-126. (in Ukrainian).
10. Ткаченко Н. М. Суб'єкти судово-експертної діяльності в сучасній системі експертного забезпечення кримінального провадження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Харків, 2017. 20 с.
10. Tkachenko, N. M. (2017). Subjects of forensic activity in the modern system of expert support of criminal proceedings: extended abstract of candidate's thesis: 12.00.09. Kharkiv. 20 p. (in Ukrainian).
11. Антонова М. М. Вплив науково-методичного забезпечення щодо проведення судових експертиз в Україні. *Судово-експертна діяльність: сучасний стан та*
11. Antonova, M. M. (2015). Influence of scientific and methodological support for conducting forensic examinations in Ukraine. *Forensic expert activity: current*

- перспективи розвитку: зб. матер. кр. ст. (23 квіт. 2015 р.). Київ, 2015. С. 17-19. <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/8989> (дата звернення 06.03.2021)
12. Полтавський А. О., Прокопенко М. А., Кириленко С. С. Актуальні питання вдосконалення методичного забезпечення судово-експертної діяльності. *Криміналістика і судебна експертиза*: міжвідом. наук.-метод. зб. 2013. Вип. 58 (2). С. 167-169.
13. Лозовий А. І., Сімакова-Єфремян Е. Б. Шляхи вирішення проблем науково-методичного забезпечення експертної діяльності в Україні. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2015. Вип. 15. С. 149-156.
14. Про затвердження Порядку атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз: постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2008 № 595. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-2008-%D0%BF#Text> (дата звернення 06.03.2021)
15. Остропілець А. В. Основні напрямки науково-методичного забезпечення діяльності судово-експертних установ України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Вип. 1 (16), Т. 3. С. 177-181.
16. Бахін В. П., Гора І. В. Науково-методичне забезпечення слідчої практики: поняття, сутність, значення. *Вісник університету внутрішніх справ*. 1999. Вип. 9. С. 129-134.
17. Дуфенюк О. М. Забезпечення судово-експертної діяльності у кримінальному провадженні: системна парадигма. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки*. 2019. Вип. 8. С. 163-173. DOI: <https://doi.org/10.36477/2616-7611-2019-08-18>
18. Філіпенко Н. Є. Напрямки удосконалення науково-методичного забезпечення кримінологічної діяльності судово-експертних установ України. *Право. ua*. 2020.
- status and prospects*: collection of proceedings of the round table. (April 23). Kyiv. P. 17-19. Retrieved from: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/8989> (access date 06.03.2021) (in Ukrainian).
12. Poltavskiy, A. O., Prokopenko, M. A., Kyrylenko, S. S. (2013). Topical issues of improving the methodological support of forensic expert activity. *Criminalistics and Forensics*. Issue 58 (2). P. 167-169. (in Ukrainian).
13. Lozovyi, A. I., Simakova-Yefremian, E. B. (2015). Ways to solve problems of scientific and methodological support of expert activity in Ukraine. *Theory and practice of forensic science and criminology*. Issue. 15. P. 149-156. (in Ukrainian).
14. On approval of the Procedure for attestation and state registration of methods of forensic examinations: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine as of July 2, 2008 No. 595. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-2008-%D0%BF#Text> (access date 06.03.2021). (in Ukrainian).
15. Ostropilets, A. V. (2017). The main directions of scientific and methodological support of forensic institutions of Ukraine. *Subcarpathian Law Herald*. Issue 1 (16), tom 3. P. 177-181. (in Ukrainian).
16. Bakhin, V. P., Hora, I. V. (1999). Scientific and methodological support of investigative practice: concept, essence, meaning. *Bulletin of the University of Internal Affairs*. Issue 9. P. 129-134. (in Ukrainian).
17. Dufeniuk, O. M. (2019). Ensuring forensic expert activity in criminal proceedings: a systemic paradigm. *Bulletin of Lviv University of Trade and Economics. Legal sciences*. Issue. 8. P. 163-173. DOI: <https://doi.org/10.36477/2616-7611-2019-08-18> (in Ukrainian).
18. Filipenko, N. Ye. (2020) Directions for improving the scientific and methodological support of criminological activities of forensic institutions of Ukraine. *Pravo.ua*.

№ 2. С. 130-137. DOI <https://doi.org/10.32782/LAW.2020.1.18>

19. Надіжко М. М. Деякі питання науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності в системі СБ України (на прикладі комп'ютерно-технічних досліджень). *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2019. № 3. С. 15-23.

20. Хомутенко О. В. Про суб'єктів судово-експертної діяльності в Україні. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2011. Вип. 11. С. 242-248.

21. Молибога М. П., Полтавський А. О. Методичне забезпечення судово-експертної діяльності – актуальне завдання сьогодення. *Досудове розслідування в Україні: сучасний стан та шляхи підвищення*: матер. наук.-практ. конф. (29 травня 2015 р.); Луганськ. держ. ун-т ім. Е. О. Дідоренка. Миколаїв, 2015. С. 106-110.

22. Кожевніков В. В., Аксьонов В. В. До питання науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності в системі МВС України. *Theoretical and practical scientific achievements: research and results of their implementation*: collection of scientific papers «Scientia» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), February 12, 2021. Pisa, Italian Republic: NGO European Scientific Platform. P. 8-10. <https://doi.org/10.36074/12.02.2021.v2>

23. Про схвалення Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.06.2016 № 402-р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 44. С. 48.

24. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.08.2016

No. 2. P. 130-137. DOI <https://doi.org/10.32782/LAW.2020.1.18> (in Ukrainian).

19. Nadizhko, M. M. (2019). Some issues of scientific and methodological support of forensic expert activity in the system of the Security Service of Ukraine (on the example of computer and technical research). *Information security of man, society, state*. No. 3. P. 15-23. (in Ukrainian).

20. Khomutenko, O. V. (2011). On the subjects of forensic activity in Ukraine. *Theory and practice of forensic science and criminology*. Issue. 11. P. 242-248. (in Ukrainian).

21. Molyboha, M. P., Poltavskiy, A. O. (2015). Methodical support of forensic activity – an urgent task today. *Pre-trial investigation in Ukraine: current status and ways to improve*: Proceedings of the Scientific and Practical conference. (May 29, Luhansk, Didorenko State University). Mykolaiv. P. 106-110. (in Ukrainian).

22. Kozhevnikov, V. V., Aksonov, V. V. (2021). On the issue of scientific and methodological support of forensic activity in the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. *Theoretical and practical scientific achievements: research and results of their implementation*: collection of scientific papers «Scientia» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), February 12, 2021. Pisa, Italian Republic: NGO European Scientific Platform. P. 8-10. <https://doi.org/10.36074/12.02.2021.v2> (in Ukrainian).

23. On approval of the Concept of reforming the state system of legal protection of intellectual property in Ukraine: order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 01.06.2016 No. 402-p. *The Official Bulletin of Ukraine*. 2016. No. 44. P. 48. (in Ukrainian).

24. On approval of the action plan for the implementation of the Concept of reforming the state system of legal protection of intellectual property in Ukraine: order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated

- № 632-р. Урядовий кур'єр від 24.09.2016. № 180.
25. Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства: постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 11.09.2019 № 838).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/838-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.03.2021)
26. Про затвердження Положення про департамент розвитку сфери інтелектуальної власності: наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 28.12.2019 № 842. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0842915-19#n6> (дата звернення 14.03.2021)
27. Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності: Указ Президента України від 29.09.2017 № 299/2017. *Офіційний вісник України*. 2017. № 80. С. 11.
28. Олійник О. М. Суб'єкти судово-експертної діяльності, їх статус та повноваження. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_46804 (дата звернення 15.03.2021)
29. Про затвердження Інструкції про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах: наказ Міністерства юстиції України від 12.12.2011 № 3505/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 07.09.2015 № 1659/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1431-11#Text> (дата звернення 15.03.2021)
30. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.03.2021)
- 23.08.2016 No. 632-p. *Government Courier* dated 24.09.2016. No. 180. (in Ukrainian).
25. Issues of the Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine as of August 20, 2014 No. 459 (as amended by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine as of September 11, 2019 No. 838). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/838-2019-%D0%BF#Text> (access date 14.03.2021). (in Ukrainian).
26. On approval of the Regulations on the Department of Intellectual Property Development: Order of the Ministry of Economy, Trade and Agriculture of Ukraine dated December 28, 2019 No. 842. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0842915-19#n6> (access date 14.03.2021). (in Ukrainian).
27. *On the establishment of the Supreme Court of Intellectual Property: Decree of the President of Ukraine* dated 29.09.2017 No. 299/2017. *The Official Bulletin of Ukraine*. 2017. No. 80. P. 11. (in Ukrainian).
28. Oliynyk, O. M. Subjects of forensic activity, their status and powers. Retrieved from: https://minjust.gov.ua/m/str_46804 (access date 15.03.2021). (in Ukrainian).
29. On approval of the Instruction on the peculiarities of forensic activities by certified forensic experts who do not work in state specialized expert institutions: order of the Ministry of Justice of Ukraine dated 12.12.2011 No. 3505/5 (as amended by the order of the Ministry of Justice of Ukraine dated 07.09.2015 No. 1659/5). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1431-11#Text> (access date 15.03.2021). (in Ukrainian).
30. On approval of the Regulation on the Ministry of Justice of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of July 2, 2014 No. 228. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text> (access date 14.03.2021). (in Ukrainian).

31. Про внесення змін до Положення про Міністерство юстиції України: постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2020 № 380. *Офіційний вісник України*. 2020. № 42. С. 30.
31. On Amendments to the Regulations on the Ministry of Justice of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of May 6, 2020 No. 380. *The Official Bulletin of Ukraine*. 2020. No. 42. P. 30. (in Ukrainian).
32. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.03.2021)
32. On approval of the Regulation on the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of October 28, 2015 No. 878. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-D0%BF#Text> (access date 14.03.2021). (in Ukrainian).
33. Про затвердження Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 № 1343. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15#Text> (дата звернення 14.03.2021)
33. On approval of the Regulation on the Expert Service of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated 03.11.2015 No. 1343. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15#Text> (access date 14.03.2021). (in Ukrainian).
34. Про затвердження Положення про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України: постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.1994 № 778 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 770). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/778-94-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.03.2021)
34. On approval of the Regulations on the Coordination Council for Forensic Examinations at the Ministry of Justice of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of November 16, 1994 No. 778 (as amended by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine as of May 23, 2007 No. 770). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/778-94-%D0%BF#Text> (access date 14.03.2021). (in Ukrainian).
35. Про затвердження Положення про науково-консультативну та методичну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України: наказ Міністерства юстиції України від 27.03.2012 № 470/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0460-12#Text> (дата звернення 14.03.2021)
35. On approval of the Regulations on the scientific-advisory and methodological council on the problems of forensic examination at the Ministry of Justice of Ukraine: order of the Ministry of Justice of Ukraine dated 27.03.2012 No. 470/5. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0460-12#Text> (access date 14.03.2021). (in Ukrainian).
36. Діяльність наукової та редакційно-видавничої рад ДНДЕКЦ МВС України. URL: <https://dndek.mvs.gov.ua/> (дата звернення 14.03.2021)
36. Activities of scientific and editorial boards of the State Research Forensic Center of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. Retrieved from: <https://dndek.mvs.gov.ua/> (access date 14.03.2021). (in Ukrainian).
37. Про утворення Ради з питань інтелектуальної власності: постанова Кабінету
37. On the establishment of the Council on Intellectual Property: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine as of

- Міністрів України від 07.02.2018 № 90. *Офіційний вісник України*. 2018. № 19. С. 28.
38. Про внесення змін до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 31.01.2017 № 77: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11.06.2019 № 477. URL: https://ips.ligazakon.net/document/MVS924?an=1&ed=2019_06_11 (дата звернення 14.03.2021)
39. Кірін Р. С., Подольхова О. О. Науково-методичне та організаційно-управлінське забезпечення судово-експертної діяльності: актуальні питання. *Юридичні науки: проблеми та перспективи*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конференції, (м. Запоріжжя, 26-27 червня 2020 р.) Запоріжжя. 2020. С. 137-141.
40. Про внесення змін до деяких законів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності: Закон України від 16.06.2020 № 703-IX. *Офіційний вісник України*. 2020. № 57, С. 23.
41. Про Національний орган інтелектуальної власності: розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.10.2020 № 1267-р. *Урядовий кур'єр*. 27.10.2020. № 208.
42. Статут Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (нова редакція): наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 30.03.2018 № 462. URL: <https://ukrpatent.org/atachs/statut-30032018.pdf> (дата звернення 14.03.2021)
43. Про утворення Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності: розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.12. 2004. № 984-р. *Офіційний вісник України*. 2005. № 1. С. 99.
44. Про створення Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності: постановою Кабінету Міністрів України від February 7, 2018 No. 90. *The Official Bulletin of Ukraine*. 2018. No. 19, P. 28. (in Ukrainian).
38. On amendments to the order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated January 31, 2017 No. 77: order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated June 11, 2019 No.477. Retrieved from: https://ips.ligazakon.net/document/MVS924?an=1&ed=2019_06_11 (access date 14.03.2021). (in Ukrainian).
39. Kirin, R. S., Podolkhova, O. O. (2020) Scientific and methodical, organizational and administrative support of forensic activity: current issues. *Jurisprudence: problems and prospects*: proceedings of the international scientific and practical conference, (Zaporizhzhia, June 26-27) Zaporizhzhia. P. 137-141. (in Ukrainian).
40. On Amendments to Certain Laws of Ukraine Concerning the Establishment of a National Intellectual Property Authority: Law of Ukraine as of June 16, 2020 No. 703-IX. *The Official Bulletin of Ukraine*. 2020. No. 57. P. 23. (in Ukrainian).
41. About the National Intellectual Property Authority: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine as of October 13, 2020 No. 1267-p. *Government Courier* 27.10.2020. No. 208. (in Ukrainian).
42. Charter of the State Enterprise "Ukrainian Institute of Intellectual Property" (new edition): Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine dated 30.03.2018 No. 462. Retrieved from: <https://ukrpatent.org/atachs/statut-30032018.pdf> (access date 14.03.2021). (in Ukrainian).
43. On the establishment of the Research Center for Forensic Intellectual Property: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of December 31, 2004 No. 984-p. *The Official Bulletin of Ukraine*. 2005. No. 1. P. 99. (in Ukrainian).
44. On the establishment of the Research Institute of Intellectual Property: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine as of May 29, 2001 No. 582. *The Official Bulletin*

СУБЪЕКТЫ НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКСПЕРТИЗЫ В СФЕРЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ

Р. С. Кирин

Статья посвящена определению на основе анализа научных публикаций и предписаний отечественного законодательства субъектных составов судебно-экспертных отношений и отношений в сфере интеллектуальной собственности, которые прямо или косвенно участвуют в регулировании, управлении, разработке, использовании и совершенствовании научно-методического обеспечения судебно-экспертной деятельности в сфере интеллектуальной собственности.

Установлено, что на законодательном уровне выделены:

- субъекты организационных отношений ведомственного научно-методического обеспечения судебно-экспертной деятельности;
- субъекты координационных и издательских отношений межведомственного развития судебной экспертизы;
- субъекты отношений аттестации и государственной регистрации методик проведения судебных экспертиз.

Обоснованно наличие в отношениях научно-методического обеспечения, кроме соответствующего субъектного круга, и определенного объектного состава, который может быть представлен как соответствующими действиями (функциями, поведением), направленными на обеспечение, так и совокупностью благ (научно-методических), которые призваны удовлетворить, обеспечить конкретную сферу судебно-экспертной деятельности.

Предложено различать в объектно-субъектных составах такие их виды: 1) объекты, которые нуждаются в обеспечении (судебно-экспертная деятельность, судебная экспертиза, экспертное производство); 2) объекты, которыми обеспечиваются потребности соответствующего уровня действий (научно-методические блага); 3) субъекты, нуждающиеся в обеспечении (судебно-экспертные учреждения, судебные эксперты) 4) субъекты, обеспечивающие потребности (министерства, совещательные органы, судебные эксперты). Выдвинуто предположение, согласно которому субъект, требующий обеспечения, может быть одновременно и субъектом, выполняющим данное обеспечение.

Аргументирована целесообразность и предложена дифференциация субъектов научно-методического обеспечения судебно-экспертной деятельности в сфере интеллектуальной собственности на такие интеграционные уровни: – общегосударственный (регулятивный, управленческий, судебный) – отраслевой; – производственный (государственный, частный); – территориальный; – общественный (постоянный, временный); – саморегулируемый; – непосредственный (персональный, коллективный, работник, руководитель); – функциональный (организационный, руководящий, контролирующий, обеспечительный, исполнительный, отчетный).

Ключевые слова: научно-методическое обеспечение, судебно-экспертная деятельность, субъекты, интеллектуальная собственность, судебный эксперт

SUBJECTS OF SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL SUPPORT OF EXPERTISE IN THE SPHERE OF INTELLECTUAL PROPERTY

R. Kirin

The article is devoted to the definition, based on the analysis of scientific publications and the prescriptions of domestic legislation, the subject composition of forensic relations and relations in the field of intellectual property, which directly or indirectly participate in the regulation, management, development, use and improvement of scientific and methodological support of forensic expert activities in the field of intellectual property.

It has been established that at the legislative level the following are identified:

- subjects of organizational relations of departmental scientific and methodological support of forensic expert activity;
- subjects of coordination and publishing relations of interdepartmental development of forensic examination;
- subjects of the relationship of attestation and state registration of methods of conducting forensic examinations.

It is proposed to distinguish between the following types of object-subject warehouses: 1) objects that need support (forensic expertise, forensic examination, expert proceedings); 2) objects that meet the needs of the corresponding level of action (scientific and methodological benefits); 3) entities in need of support (forensic institutions, forensic experts) 4) entities that provide for the needs (ministries, advisory bodies, forensic experts). It has been suggested that the subject requiring collateral can be simultaneously the subject performing this collateral.

The expediency is argued and the differentiation of subjects of scientific and methodological support of forensic expert activity in the field of intellectual property on the following integration levels is proposed:

- national (regulatory, managerial, judicial);
- sectoral;
- production (state, private);
- territorial;
- public (permanent, temporary)
- self-regulating;
- direct (personal, collective, employee, manager)
- functional (organizational, managerial, controlling, security, executive, reporting).

Key words: scientific and methodological support, forensic activity, subjects, intellectual property, forensic expert.